

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 29.03.1967, sp. zn. 5 Cz 27/67, ECLI:CZ:NS:1967:5.CZ.27.1967.1

Číslo: 71/1967

Právní věta: Právní úprava platná do 1. 4. 1964 neznala právo společného užívání družstevního bytu. Dnem 1. 4. 1964 mohlo takové právo vzniknout jen mezi manžely. Analogické použití ustanovení § 175 odst. 2 - § 177, § 178 o. z. není na místě, šlo-li o případ, kdy účastníci žili spolu jako druh a družka ve společné domácnosti a to ani v případě, že oba podali přihlášku za člena družstva.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 29.03.1967

Spisová značka: 5 Cz 27/67

Číslo rozhodnutí: 71

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Byt, Hospodaření s byty, Společné užívání bytu

Předpisy: 40/1964 Sb. § 175

§ 177

§ 178

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 71/1967 sb. rozh.

Právní úprava platná do 1. 4. 1964 neznala právo společného užívání družstevního bytu. Dnem 1. 4. 1964 mohlo takové právo vzniknout jen mezi manžely. Analogické použití ustanovení § 175 odst. 2 - § 177, § 178 o. z. není na místě, šlo-li o případ, kdy účastníci žili spolu jako druh a družka ve společné domácnosti a to ani v případě, že oba podali přihlášku za člena družstva.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. března 1967, [5 Cz 27/67.](#))

Okresní soud v Písku zrušil právo společného užívání družstevního bytu č. 9 ve 4. patře domu čp. 1597, sestávajícího z kuchyně a dvou pokojů s příslušenstvím, které příslušelo A. L. a J. P. Bylo rozhodnuto, že bytu bude nadále užívat žalobkyně a její nezletilý syn, že právo žalovaného užívat tento byt zanikne dnem, kdy dojde k zajištění náhradního ubytování a že tento není povinen se z bytu vystěhovat, dokud mu nebude přiděleno přiměřené náhradní ubytování; současně bylo žalovanému uloženo nahradit náklady řízení.

Soud vzal za zjištěno, že žalobkyně a žalovaný, kteří spolu žili ve společné domácnosti jako druh a družka, jsou členy stavebního bytového družstva při MěstNV v P., že ze společných úspor zaplatili členský podíl ve výši 25 600 Kčs a že zůstatková hodnota je psána pro každého z nich částkou 12 800 Kčs. I když soud považoval za zjištěné, že byt, o který v tomto řízení jde, byl od roku 1960 členskou přihláškou vyznačen na žalovaného, dospěl k závěru, že je třeba daný případ posuzovat podle § 177 o. z., tedy obdobně jako při řešení vztahů mezi rozvedenými manžely, kteří se nedohodli o dalším užívání bytu. Uvedl dále, že analogické použití ustanovení § 177 o. z. je v daném případě možné, poněvadž občanský zákoník nemá výslovného ustanovení, které by se vztahovalo na poměr druh a družky ke společnému bytu a poněvadž oby účastníci jsou členy družstva a složili členský podíl; nezletilý syn žalobkyně je sice rovněž členem, ale zaplatil pouze zápisné. Při posuzování otázky, který z účastníků má být dalším uživatelem tohoto bytu, uvedl soud, že žalovaný je sám, že naproti tomu s žalobkyní bydlí její nezletilý syn L. a že je proto dán u ní nárok na další užívání tohoto bytu. Protože jde o analogické použití ustanovení § 177 o. z., je nutno podle názoru soudu použít analogicky i ustanovení § 178 o. z., že totiž žalovanému, jemuž nebyly svěřeny do výchovy děti, musí být poskytnuto toliko náhradní ubytování.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu, že rozsudkem okresního soudu v Písku byl porušen zákon a tento rozsudek zrušil.

Z odůvodnění:

Okresní soud, když zjistil, že všichni účastníci jsou členy družstva a že žalobkyně a žalovaný zaplatili členský podíl společně a ze společných úspor, měl zřejmě za to, že jim tím vzniklo jako druhovi a družce žijícím ve společné domácnosti právo společného užívání družstevního bytu, a to bez ohledu na to, komu z nich byl tento byt rozhodnutím členské schůze přidělen. Pro tento závěr však není žádného - ani skutkového ani právního - podkladu a okresní soud jej také nijak blíže neodůvodnil.

Poněvadž k podání a přijetí členské přihlášky, k přidělení bytu a k uzavření nájemní smlouvy došlo ještě před 1. 4. 1964, nutno vycházet z předpisů tehdy platných. Ani zákon č. 27/1959 Sb. o družstevní bytové výstavbě ani Vzorové stanovy stavebních družstev, schválené vládou podle § 8 tohoto zákona a uveřejněné v Úředním listu z r. 1959, neznaly společné členství ve stavebním bytovém družstvu, neboť členem mohl být jen jednotlivec, pokud ovšem splňoval podmínky čl. V bod 17 a 18 stanov. Manžel (manželka), příbuzní v pokolení přímém (i z osvojenického poměru) a sourozenci člena družstva mohli být podle § 12 odst. 2 cit. zák. jen jeho rodinnými příslušníky. Proto také nemohl být bod 34/F vzorových stanov) rozhodnutím členské schůze přidělen byt jako společný několika osobám. Nemohlo se tak stát ani v tom případě, když by každá z nich byla členem družstva, neboť v takovém případě by každé z nich, pokud by její členství nebylo (bod 27) rozhodnutím členské schůze zrušeno, vznikl samostatně a bez vztahu k ostatním členům družstva za splnění ostatních podmínek nárok na přidělení družstevního bytu.

Neznala tedy právní úprava platná do 1. 4. 1964 právo společného užívání družstevního bytu, takže před tímto dnem nemohlo účastníkům - byť by spolu žili v té době jako druh a družka trvale ve společné domácnosti a byť by oba podali přihlášku za člena družstva - vzniknout právo společného užívání k družstevnímu bytu. Toto právo jim však nemohlo vzniknout ani dnem 1.4.1964, neboť jeho vzniku brání ustanovení § 172 odst. 2 o. z., podle něhož u družstevního bytu může právo společného užívání vzniknout jen mezi manžely. Vzhledem k tomu všemu nebylo možno - a to ani analogicky - použít ustanovení § 175 odst. 2 o. z., a tím též ustanovení § 177 o. z. Právě tak by ovšem nebylo možno použít analogicky ani ustanovení § 178 o. z., nehledě ani k tomu, že výsledky řízení nasvědčují tomu, že nezletilý žalobce není společným dítětem žalobkyně a žalovaného.

Ta skutečnost, že někdo byl přijat za člena stavebního bytového družstva, by tedy sama o sobě nestačila ke vzniku práva osobního užívání bytu, neboť touto skutečností vznikl - za splnění ostatních

podmínek - je nárok na přidělení družstevního bytu, o němž rozhodovala členská schůze. Právo užívat byt by však vzniklo až odevzdáním přiděleného bytu do užívání na základě nájemní smlouvy (čl. VI, bod 31 stanov). měl se proto okresní soud zabývat nejen otázkou, zda účastníci jsou členy stavebního bytového družstva, ale i otázkou, kterému z nich byl rozhodnutím členské schůze byt přidělen, jak tomu bylo se zaplacením členského podílu a s uzavřením nájemní smlouvy a teprve potom mohl posoudit, kdo z nich je uživatelem bytu.

Okresní soud se měl také zabývat otázkou aktivní legitimace nezletilého žalobce, zejména i ve vztahu k ustanovení čl. V, bod 17 stanov, podle něhož se může stát členem družstva jen ten, kdo - kromě dalších podmínek - dovršil 18. rok věku, a k tomu, že tento nezletilý nesložil zřejmě členský podíl, že mu nebyl přidělen byt a že s ním nebyla uzavřena nájemní smlouva.